

Opracowanie programu: Magdalena Noszczyk, Irka Jazukiewicz, Julia Dobrzańska,
Klara Rościszewska, Anna Zwolińska

Wybór i opracowanie treści nauczania dla scenariuszy z publikacji „Duże drapieżniki”,
„Ssaki morskie”, „Klimat”, „Eksperymenty przyrodnicze. Człowiek i środowisko”
i „Living Planet Report 2020. Materiały dla nauczycieli”: Gosia Świderek, Anna Guć,
Natalia Perek, Agata Staroń

Oprawa graficzna i skład: Magdalena Jaszczuk, Iga Waszkiewicz

Adaptacja graficzna 5 edycji: Aleksandra Sobieraj

Konsultacja merytoryczna: Agnieszka Muzińska

Redakcja tekstu i korekta: Małgorzata Ruszkowska

Wydanie: 2024/25 5 edycja

Copyright: CC BY-NC-ND 4.0

MATERIAŁY EDUKACYJNE WWF DLA KAŻDEGO!

Wejdź na edukacja.wwf.pl

PRZEWODNIK PO **PROGRAMIE EDUKACYJNYM WWF**

EDYCJA 5 2024/2025

EDUKACJA EKOLOGICZNA SZYTA NA MIARĘ – WYBIERZ SWOJĄ ŚCIEŻKĘ

Zapraszamy cię do przygody z Programem z Pandą! Jest to pilotaż na miarę naszych czasów, których doczekaliśmy w epoce antropocenu. To edukacyjna przygoda przygotowana przez Fundację WWF Polska, która odpowiada na potrzeby nauczycieli/nauczycielek, edukatorów/edukatorek i wszystkich tych, którym leżą na sercu kwestie ochrony przyrody i klimatu dla obecnych i przyszłych pokoleń. Dzięki Programowi z Pandą możesz spersonalizować sposób edukacji ekologicznej, wybierając ścieżkę, którą podążycie z klasą. Twoimi przewodnikami będą trzy niedźwiedzie i panda mała, które poprowadzą cię wybraną drogą w zależności od twoich zainteresowań.

Jeśli myślisz, że warto poruszyć w twojej placówce tematy związane z powiązaniem w przyrodzie i chcesz, aby współpracownicy i uczniowie lepiej zrozumieli, jak mocno jesteśmy związani ze światem przyrody, eksplorując **temat różnorodności biologicznej**, zapraszamy do wędrowki z **niedźwiedziem brunatnym** – naszym rodzimym symbolem dzikiej przyrody i walki o ochronę gatunkową.

Jeśli chcesz omawiać zagadnienia związane z ochroną klimatu, widzisz zainteresowanie wśród uczniów ruchami klimatycznymi lub chcesz, by **temat zmiany klimatu** był częściej podejmowany w społeczności lokalnej, zapraszamy cię do wędrowki z **niedźwiedziem polarnym**. Największy arktyczny drapieżnik przeprowadzi cię od podstaw, związanych z rozróżnieniem pogody od klimatu, wskaże związki przyczynowo-skutkowe zjawisk i procesów na poziomie lokalnym oraz globalnym i przedstawi możliwości dotyczące zaangażowania się w działania na rzecz ochrony klimatu.

Podróż z **pandą wielką** to wędrowka dla tych,

którzy pragną wprowadzać w swojej szkole zmiany na rzecz ochrony przyrody. Polega ona na eksplorowaniu współzależności globalnych, poszerzaniu wiedzy o powiązaniach pomiędzy przyrodą a człowiekiem, stanem środowiska i sposobów gospodarowania zasobami naszej planety w duchu zrównoważonego rozwoju. Znajdziesz tu scenariusze i propozycje działań edukacyjnych oraz komunikacyjnych; w ramach tej ścieżki zapraszamy cię również do wdrażania zmian **na rzecz transformacji placówki**, z którą jesteś związany/a, by realnie zmniejszać jej ślad ekologiczny, wodny i węglowy. Przygotowaliśmy prosty audyt, który przeprowadzi cię przez różne obszary i wskaże przestrzenie do ulepszania i rozwoju oraz rozwinięciem myślenia krytycznego w kontekście korzystania z zasobów i różnych okazji, by ograniczyć ślad na naszej planecie.

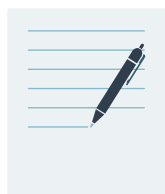
Dla najmłodszych przygotowaliśmy podróż z **pandą małą**, czyli inaczej pandką rudą. To opowieść o tym, **co to jest siedlisko**, gdzie mieszkają zwierzęta i co jest im niezbędne do przetrwania.

JAK TO DZIAŁA?

Zapisanie się do Programu z Pandą jest bardzo proste:

1.

WYPEŁNIJ FORMULARZ ZGŁOSZENIOWY:

w roku szkolnym 2024/2025 (piąta edycja programu) zgłoszenia przyjmujemy do 19.01.2025

<https://www.wwf.pl/program-z-panda-5>

2.

WYBIERZ JEDNĄ Z CZTERECH ŚCIEŻEK,

która najbardziej odpowiada na potrzeby i wyzwania istotne dla ciebie i twojej placówki:

RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA

ŚCIEŻKA
NIEDŹWIEDZIA
BRUNATNEGO

TRANSFORMACJA

ŚCIEŻKA
PANDY
WIELKIEJ

KLIMAT

ŚCIEŻKA
NIEDŹWIEDZIA
POLARNEGO

SIEDLISKA

ŚCIEŻKA
PANDY
MAŁEJ

MATERIAŁY EDUKACYJNE

GDZIE ZNAJDZIESZ SCENARIUSZE REALIZUJĄCE ŚCIEŻKI?

KAŻDA Z CZTERECH ŚCIEŻEK PROGRAMU OPIERA
SIĘ NA NASZYCH NARZĘDZIOWNIKACH
(zestawach materiałów edukacyjnych WWF)

DUŻE
DRAPIEŻNIKI

SSAKI
MORSKIE

KLIMAT

EKSPERYMENTY

LPR 2020. MATERIAŁY
DLA NAUCZYCIELI

**KLIKNIJ W PODLINKO-
WANE MATERIAŁY,
ŻEBY PRZENIEŚĆ
SIĘ PROSTO DO NICH**

SPRAWDŹ, JAK REALIZUJESZ PODSTAWĘ PROGRAMOWĄ Z PROGRAMEM Z PANDĄ

Pamiętając o tym, że wybierając treści spoza podręcznika, wciąż musisz realizować **podstawę programową**, przygotowaliśmy **funkcjonalną ściągę**, w której z łatwością sprawdzisz, jakie cele kształcenia i treści nauczania wprowadza Program z Pandą.

Otwórz załącznik „Cele edukacyjne w Programie z Pandą” i kliknij w łapkę niedźwiedzia, by przenieść się do szczegółowego zestawienia treści, które wybrany scenariusz realizuje dla twojego przedmiotu. **Dzięki temu, z łatwością włączysz program edukacyjny WWF do codziennej pracy z klasą!**

NARZĘDZIOWNIKI	Edukacja wczesnoszkolna	Przyroda	Biologia	Geografia	Chemia	Fizyka	WOS	Technika	EDB	Plastyka
SSAKI MORSKIE										
Słony jak Bałtyk?	🐾	🐾	🐾	🐾	🐾					
Zwierzęta Bałtyku	🐾	🐾	🐾	🐾						
Ssaki Bałtyku	🐾	🐾	🐾	🐾						
Co zagraża mieszkańcom Bałtyku?	🐾	🐾	🐾	🐾		🐾	🐾	🐾	🐾	🐾
Wizytówki Błękitnego Patrołu	🐾	🐾	🐾	🐾		🐾	🐾	🐾	🐾	🐾
Filcowe foki	🐾	🐾						🐾	🐾	
Przestrzenna foka	🐾	🐾						🐾	🐾	
DUŻE DRAPIEŹNIKI										
O zwierzętach i ochronie ich siedlisk	🐾	🐾	🐾	🐾						
Poznajemy drapieżniki	🐾	🐾	🐾	🐾						
Jak podglądać zwierzęta w terenie	🐾	🐾	🐾	🐾					🐾	
Sieć pokarmowa	🐾	🐾	🐾	🐾						
Maski zwierząt	🐾	🐾	🐾	🐾						
Niedźwiedzie muffinki	🐾	🐾						🐾	🐾	
Cienie w lesie	🐾	🐾						🐾	🐾	
KLIMAT										
Pogoda i klimat	🐾	🐾	🐾	🐾						
O tym, co zmienia klimat	🐾	🐾	🐾	🐾	🐾				🐾	
Zwierzęta Arktyki	🐾	🐾	🐾	🐾						
O niedźwiedziu polarnym	🐾	🐾	🐾	🐾						
Niedźwiedź polarny z odbitej rączki	🐾	🐾	🐾	🐾						
Niedźwiedź w blasku zorzy polarnej - kartka przestrzenna	🐾	🐾	🐾	🐾						
Kulki mocy na wyprawę na biegun północny	🐾	🐾						🐾	🐾	
Polarna myjka-pacynka do kąpielii	🐾	🐾						🐾	🐾	

Aby przenieść się do szczegółowego zestawienia treści, które wybrany scenariusz realizuje dla twojego przedmiotu,

KLIKNIJ W ŁAPKĘ

Kliknij w łapkę niedźwiedzia, by sprawdzić szczegóły

Sprawdź treści nauczania – wymagania szczegółowe, które realizują powyższe scenariusze.
Sprawdź cele kształcenia – wymagania ogólne, na które odpowiadaia powyższe scenariusze.

Wycinek z „Celów edukacyjnych w Programie z Pandą”.

3. ZREALIZUJ WYBRANĄ ŚCIEŻKĘ, ZALICZAJĄC TRZY OBSZARY DZIAŁAŃ W PROGRAMIE Z PANDĄ:

- 1. scenariusze podstawowe:** zrealizuj 2 lub 3 (w zależności od ścieżki) wskazane scenariusze;
- 2. scenariusz dodatkowy:** wybierz i zrealizuj 1 scenariusz z zestawu scenariuszy dodatkowych dla wybranej ścieżki;
- 3. działanie:** wykonaj 2 aktywności praktyczne (np. eksperymenty/prace plastyczne) + 1 akcję/wydarzenie wspólnie z uczniami.

3. WSPIERAMY SIĘ NAWZAJEM!

Dla uczestników i uczestniczek programów edukacyjnych WWF przygotowaliśmy także wspólną przestrzeń – miejsce spotkań na poświęconej programowi grupie na Facebooku (Programy edukacyjne WWF <https://www.facebook.com/groups/programyedukacyjnewwf>) – służy ona wspieraniu i inspirowaniu siebie nawzajem w trakcie realizacji programu. Stwórz z nami grupę, w której będzie można się podzielić swoimi działaniami, pomysłami i wydarzeniami organizowanymi w trakcie trwania projektu. Dodatkowo będzie to miejsce spotkań ze specjalistami z WWF: opowiemy o swojej pracy i podpowiemy, co jeszcze można zrobić dla naszej planety. Zorganizujemy także konsultacje dla tych, którzy będą potrzebować dodatkowe

wspierania lub utkną na szlaku. Wierzymy w moc grupy i zrobimy wszystko, by dać wam poczucie wsparcia, gdy pojawią się trudności. W razie pytań można też się z nami kontaktować pod adresem mailowym edukacja@wwf.pl.

W trakcie trwania Programu z Pandą planujemy dodatkowe (opcjonalne) zadania specjalne, wyzwania i konkursy, by zachęcić do próbowania i testowania nowych rzeczy – wiemy, że takie niespodzianki mogą być atrakcyjne nie tylko dla Ciebie, ale również dla Twoich uczniów i uczennic!

DLA KOGO PRZYGOTOWALIŚMY TĘ PODRÓŻ?

W podróż z jednym z trzech niedźwiedzi i pandą małą możesz się wybrać jako nauczyciel/nauczycielka, edukator/edukatorka, osoba pracująca w systemie oświaty lub poza nim, ale realizująca w wymiarze formalnym lub nieformalnym edukację ekologiczną z dziećmi i młodzieżą. Program z Pandą jest skierowany szczególnie do szkół podstawowych, ale ścieżkę pandy małej rozszerzyliśmy o przedszkola, a pandy wielkiej, czyli transformacji o szkoły ponadpodstawowe. Tę ostatnią skierowaliśmy przede wszystkim do najstarszych odbiorców: uczniów 6-8 klas szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych. Dla ułatwienia przygotowaliśmy zestawienie treści z podstawy programowej dla wybranych przedmiotów, które zrealizujesz na podstawie scenariuszy z wykorzystanych w programie materiałów edukacyjnych WWF.

Mimo że Program z Pandą jest przeznaczony przede wszystkim dla szkół, zapraszamy do udziału także inne placówki oświatowo-wychowawcze, które są chętne do współpracy. W przypadku ścieżki pandy wielkiej oznacza to wybór i wprowadzenie tych zmian z checklisty do audytu, które są aktualne dla danej instytucji (biblioteka chociażby nie prowadzi żywienia zbiorowego, jak to się dzieje w przypadku szkolnych stołówek). Osiągnięcia w ramach tej ścieżki uhonorujemy odpowiednim tytułem, np. Biblioteka z Pandą, Placówka z Pandą, Dom Kultury z Pandą.

MASZ DODATKOWE PYTANIA LUB COŚ JEST NIEJASNE? SKONTAKTUJ SIĘ Z NAMI:

EDUKACJA@WWF.PL

1. WYPEŁNIJ FORMULARZ

<https://www.wwf.pl/program-z-panda-5>

2. WYBIERZ

1 z 4 ścieżek

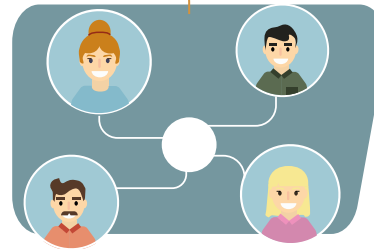
3. SPERSONALIZUJ SWOJĄ WĘDRÓWKĘ:

- Zrealizuj 2 lub 3 scenariusze podstawowe (w zależności od ścieżki);
- Wybierz i zrealizuj dodatkowy scenariusz;
- Zaplanuj i przeprowadź dodatkowe działania.

4. DOŁĄCZ DO WSPIERAJĄCEJ SPOŁECZNOŚCI ONLINE

(Programy edukacyjne WWF <https://www.facebook.com/groups/programyedukacyjnewwf>)

- Skorzystaj ze wsparcia ekspertów WWF
- Zdobywaj wiedzę podczas webinarów
- Uzyskaj wsparcie poprzez konsultacje online

5. SKORZYSTAJ ZE WSPARCIA EKSPERTÓW WWF

w ramach konsultacji online

6. WEŹ UDZIAŁ W ZADANIACH SPECJALNYCH

7. ZDOBYWAJ WIEDZĘ podczas webinarów i e-warsztatów

8. PRZEŚLIJ SPRAWOZDANIE

pochwali się waszymi
działaniami

Wybierz się w podróż szlakiem **różnorodności przyrodniczej**, pozwól poprowadzić się przez lasy, łąki i odkrywaj, co w trawie szumi i piszczy! Zajrzyj do okolicznego parku albo rzuć okiem na szkolną murawę - może zobaczysz lub usłyszysz to, czego wcześniej nie udało ci się zauważyć? Życie na naszej planecie przyjmuje najróżniejsze formy, gatunki są związane ze sobą niewidzialnymi nićmi powiązań. Gdy te nici zostają zerwane przez działalność człowieka, zaburzamy przyrodnicze współzależności, populacje zaczynają walkę o przetrwanie i znikają z miejsc, gdzie wcześniej występowały. Nam, ludziom, często wydaje się, że jesteśmy ponad tą siecią, eksploatując zasoby planety, żyjąc w swoich betonowych siedliskach i odcinając się od natury. A przecież jakość stanu środowiska ma bezpośredni wpływ na jakość naszego życia. Przekonujemy się o tym w miastach przegrzanych bez zieleni, miejscowościach, gdzie trudno złapać oddech w sezonie grzewczym, czy nie mając gdzie wyjść, by pobyć choć na chwilę w kontakcie z naturą, która ma ogromny wpływ na nasze zdrowie fizyczne i psychiczne.

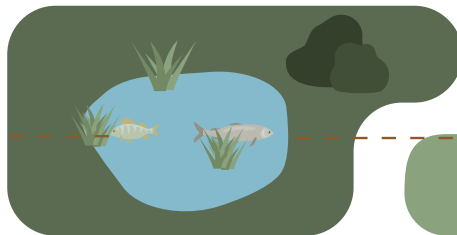
Podążaj za naszym rodzimym olbrzymem — niedźwiedziem brunatnym, gatunkiem ściśle chronionym, przeprowadzi on ciebie i grupę z którą będziesz pracować, przez scenariusze i zadania objaśniające znaczenie różnorodności biologicznej, łańcuchów troficzych, usług ekosystemowych czy obszarów chronionych.

1. Zrealizuj 3 scenariusze podstawowe

2. Wybierz 1 scenariusz dodatkowy

3. Zorganizuj 2 aktywności

4. Przygotuj i przeprowadź 1 wydarzenie*

5. Podziel się swoimi pomysłami w społeczności

6. Weź udział w wyzwaniach i konkursach

* Wydarzenie = akcja, która wykroczy poza zaangażowany zespół i obejmie społeczność szkolną lub społeczność lokalną, do której należy dana placówka. Może to być zaangażowanie się w wydarzenia Fundacji WWF Polska (np. Godzina dla Ziemi) bądź przygotowanie własnych (np. Dzień Niedźwiedzia Polarne, Dzień Ochrony Klimatu, Dzień Różnorodności Biologicznej).

KLASY 1-3

SCENARIUSZE PODSTAWOWE (do zrealizowania)	SCENARIUSZE DODATKOWE (wybierz 1)	2 AKTYWNOŚCI poza scenariuszami + 1 WYDARZENIE
1 Sieć pokarmowa 	O zwierzętach i ochronie ich siedlisk. 	Ruchoma pocztówka z tropami (scen. Jak podglądać zwierzęta w terenie?)
2 Zwierzęta Bałtyku 	Jak podglądać zwierzęta w terenie? 	Maski zwierząt
3 O niedźwiedziu polarnym 	Pogoda i klimat 	Cienie w lesie
	O tym, co zmienia klimat 	Niedźwiedzie muffinki
		Przestrzenna foka
		Niedźwiedź polarny z odbitej rączki
		Niedźwiedź w blasku zorzy polarnej — kartka przestrzenna
		Kulki mocy na wyprawę na biegun północny
		W świątecznym nastroju... (ozdoby choinkowe)
		Kubeczki z niedźwiedziami

kliknij, żeby dowiedzieć się więcej

DUŻE
DRAPIEŻNIKI

SSAKI
MORSKIE

KLIMAT

EKSPERYMENTY

LPR 2020. MATERIAŁY
DLA NAUCZYCIELI

KLASY 4-6

SCENARIUSZE PODSTAWOWE (do zrealizowania)

1 Sieć pokarmowa

2 Zwierzęta Bałtyku

3 O niedźwiedziu polarnym

SCENARIUSZE DODATKOWE (wybierz 1)

Poznajemy drapieżniki

Zwierzęta Bałtyku

Co zagraża mieszkańcom Bałtyku?

O tym, co zmienia klimat

2 AKTYWNOŚCI poza scenariuszami + 1 WYDARZENIE

Ruchoma pocztówka z tropami (scen. Jak podglądać zwierzęta w terenie?)

Najedzony niedźwiedź (scen. Sieć pokarmowa)

Maski zwierząt (metodą kolażu, wyklejanki)

Cienie w lesie (z przygotowaniem scenek na wybrane tematy)

Niedźwiedzie muffinki

Kulki mocy na wyprawę na biegun północny

Filcowe foki

Polarna myjka-pacynka do kąpeli

DUŻE
DRAPIEŻNIKI

SSAKI
MORSKIE

KLIMAT

EKSPERYMENTY

LPR 2020. MATERIAŁY
DLA NAUCZYCIELI

KLASY 7-8

SCENARIUSZE PODSTAWOWE (do zrealizowania)	SCENARIUSZE DODATKOWE (wybierz 1)	2 AKTYWNOŚCI poza scenariuszami + 1 WYDARZENIE
1 Sieć pokarmowa 	Poznajemy drapieżniki 	Maski zwierząt (metodą kolażu, wyklejanki)
2 Zwierzęta Bałtyku 	O niedźwiedziu polarnym 	Cienie w lesie (z zaproponowaniem tematu do scenek)
3 O niedźwiedziu polarnym 		Niedźwiedzie muffinki
		Kulki mocy na wyprawę na biegun północny
		Filcowe foki
		Polarna myjka-pacynka do kąpieli

DUŻE
DRAPIEŻNIKISSAKI
MORSKIE

KLIMAT

EKSPERYMENTY

LPR 2020. MATERIAŁY
DLA NAUCZYCIELI

EDUKACJA.WWF.PL
edukacja@wwf.pl

Naszą misją jest powstrzymanie degradacji środowiska naturalnego i budowanie przyszłości, w której ludzie będą żyć w harmonii z naturą.

razem możemy więcej

wwf.pl